

Cas Erkimia

D'esquerra a dreta, Pere Carbonell, expert en radiofísica; el periodista Pep Ros; Bruno Chareyron, físic nuclear; i Josep Puig, del Grup de Científics i Tècnics per un Futur No Nuclear, en la conferència de premsa del 6 de febrer.

Centre
Internacional
de Premsa
de Barcelona

- A partir de... en matieres pre... prolonger la con...
- Avril 2002, avec niveau de rayon normale sur l'ar...

CRIRAD / B. Chareyron

TINA BAGUÉ

Ecologistes i consumidors porten Erkimia a la fiscalia

Diverses organitzacions han presentat a la fiscalia del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya la presència de radionúclids en el fosfat bicàlcic produït per Erkimia. Aquesta empresa assegura que “no existeix cap risc” i l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària proposa un estudi “amb més profunditat”.

La informació sobre la presència de radionúclids en un producte fabricat per Erkimia –el fosfat bicàlcic–, que es destina fonamentalment a pinsos per alimentació animal, ha empès diverses associacions ecologistes i de consumidors a presentar aquest cas davant la fiscalia general del Tribunal Superior de Justícia de Cata-

lunya. Greenpeace, l'Organització de Consumidors i Usuaris de Catalunya, Ecologistes en Acció i el Grup de Científics i Tècnics per un Futur No Nuclear (GCTPFNN), a més d'Alternativa Verda, han presentat al fiscal les anàlisis dels dos laboratoris francesos que EL TEMPS avançava en exclusiva la setmana passada, segons els quals es

detecta la presència de plom 210 i poloni 210 en el fosfat bicàlcic. Posteriorment s'hi ha afegit també l'associació Vida Sana.

La denúncia es va fer pública el lluns, 6 de febrer, en una conferència de premsa en què era present Bruno Chareyron –del laboratori francès CRIRAD, que ha detectat el plom i el poloni gràcies a una espectrometria gamma–, qui va alertar del “possible perill per a la salut” que podria implicar el fosfat bicàlcic, i va demanar que es fessin anàlisis necessàries per “minimitzar aquest risc”.

La ministra de Medi Ambient, Montserrat Narbona, que el mateix dia va visitar Tortosa, va dir que confiava en l'Agència Catalana de Seguretat Alimentària, que realitzava les anàlisis dels components amb cura, com si la distribució de fosfat bicàlcic es limités estrictament al territori del Principat: en realitat, Tortosa és el primer productor de l'espècie i controla el 60% del mercat.

L'Agència Catalana de Seguretat Alimentària (ACSA), per la seva banda, ha emès un extens comunicat en què afirmava que “el fosfat bicàlcic, per a l'alimentació animal, fabricat per

crocs compleix els requisits legals establerts a la normativa de la Unió Europea, i és sotmès, amb regularitat, als controls analítics requerits per aquesta sobre radioactivitat artificial, realitzats pel Servei de Radioprotecció del Centre Nacional de Sanitat Ambiental de l'Institut de Salut Carles III (Ministeri de Sanitat i Consum).”

La companyia Ercros (a la qual pertany la fàbrica Erkimia, de Flix) també afirma que “no hi ha cap risc associat a la producció i ús del FBC [fosfat bicàlcic]”, el qual defineix com “un complement mineral per a pinsos, produït per moltes companyies, emprat en tot el món, subjecte a les pertinents especificacions de producte que marca la legislació nacional i internacional aplicable”.

L'ACSA considera que “una primera avaluació provisional de les dades aportades” per les anàlisis publicades a EL TEMPS “no mostren una situació preocupant”, tot i que considera “convenient estudiar el tema amb més profunditat, millorant la representativitat estadística de la mostra”.

Ercros, en canvi, destaca que “els càlculs sobre ingestió de radionúclids que l'estudi presenta són inaplicables al producte fabricat per Ercros, perquè es refereixen a simulacions fetes sota el supòsit que el FBC s'empra en l'alimentació humana, mentre que el fosfat d'Ercros s'empra exclusivament com a complement de pinsos per a l'alimentació animal”. Per tant, segons l'empresa, “la incidència indirecta del FBC en l'a-

limentació humana és a bastament inferior de la que es derivaria de les simulacions de l'estudi, perquè la proporció de FBC que contenen els pinsos és molt petita i perquè la part de FBC retinguda en la carn de l'animal és encara inferior”.

Tant l'ACSA com Ercros destaquen el fet que els radionúclids del fosfat bicàlcic són naturals, mentre que Josep Puig –president del Grup de Científics i Tècnics per un Futur No Nuclear– remarca en la conferència de premsa que “la radioactivitat natural és la mateixa que l'artificial” i que les directives europees sobre el tema i el reglament espanyol que les desenvolupa així ho consideren.

El Reglament sobre protecció sanitària contra les radiacions ionitzants (Reial Decret 783/2001 de 6 de juliol)

és confús, i afirma, en l'article 2 del primer capítol: “Aquest Reglament s'aplicarà a totes les pràctiques que impliquin un risc derivat de les radiacions ionitzants que procedeixin d'una font artificial, o bé, d'una font natural de radiació quan els radionúclids naturals són o han estat processats per les seves propietats radioactives, fissionables o fèrtils, a saber: l'explotació de minerals radioactius...”

L'origen del fosfat bicàlcic d'Ercros prové de les mines de Bu Craa, al Sàhara Occidental, un jaciment on els fosfats estan vinculats a l'urani. Un expert en mines consultat per EL TEMPS creu que la gran majoria de les mines de fosfats del món estan vinculades a l'urani.

Alex Milian

Els fertilitzants i els purins també tenen urani

Els fertilitzants agrícoles també contenen metalls radioactius, segons un estudi del Grup de Mineralogia Aplicada i Medi Ambient del Departament de Cristal·lografia de la Universitat de Barcelona. Els investigadors han fet una caracterització isotòpica per determinar l'origen dels fertilitzants i han trobat isòtops d'estronci, que “posen de manifest l'ús de fosfat”. Mitjançant un altre sistema –que anomenen Rare Earth Elements (REE o “terres rares”)– han confirmat “l'existència de fertilitzants fabricats a partir de carbonatites i de fosforites”. Això, segons la informació de la Universitat de Barcelona, “té implicacions respecte del contingut en metalls pesants i elements radioactius, ja que aquest és més elevat en el cas de fertilitzants fabricats a partir de fosforites”.

La concentració de cadmi d'alguns d'aquests fertilitzants ja supera els límits fixats en alguns països europeus (com

Finlàndia, Noruega o Suïssa). Però, a més, l'estudi demostra que “les concentracions en urani, arsènic i crom són de deu a cinquanta vegades superiors a les del cadmi, però no hi ha cap legislació actual sobre aquests elements, malgrat que l'urani sigui radioactiu”. Afegeixen que “aquests continguts elevats, amb el temps, podrien produir una acumulació en els sòls, cosa que ja s'ha demostrat en el cas del cadmi”.

Els autors d'aquesta recerca afirmen que “caldría regular la composició dels fertilitzants per assolir una protecció per als sòls i les aigües”. La informació acaba recordant que l'acumulació d'aquests elements en els sòls es veu agreujada pels purins dels animals: “En estudis recents s'ha posat de manifest la presència de continguts d'urani i tori en els purins.”